

INDICATIETARIEVEN IN IE-ZAKEN HOGE RAAD

Versie 2015

Algemeen

Artikel 14 van Richtlijn 2004/48/EG betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten (PbEU 2004, L 157/45) bepaalt dat de lidstaten zorgdragen dat in procedures inzake de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten als algemene regel de redelijke en evenredige gerechtskosten en andere kosten die de in het gelijk gestelde partij heeft gemaakt door de verliezende partij zullen worden gedragen, tenzij de billijkheid zich daartegen verzet. Deze bepaling is in Nederland geïmplementeerd in artikel 1019h Rv.

Volgens punt 17 van de considerans van de Richtlijn moet in dit verband naar behoren rekening worden gehouden met de specifieke kenmerken van elk afzonderlijk geval.

Teneinde de praktijk evenwel een handvat te bieden om de redelijkheid en de evenredigheid van de gemaakte proceskosten te kunnen beoordelen en om het mogelijke kostenrisico beter te kunnen inschatten, heeft de Hoge Raad, evenals de rechtbanken en de hoven dat hebben gedaan, na consultatie van de Nederlandse Orde van Advocaten uitgangspunten en indicatietarieven opgesteld, die hierna zijn opgenomen.

De tarieven geven een algemene indicatie van het maximale bedrag aan proceskosten dat in de regel nog als redelijk en evenredig kan worden aangemerkt. Het gaat dus niet om forfaitaire bedragen, maar om een handvat om de redelijkheid en evenredigheid van de gemaakte proceskosten te beoordelen. De tarieven staan er niet aan in de weg dat op basis van de specifieke kenmerken van het geval een afwijkend, lager of hoger, bedrag wordt vastgesteld.

Deze tarieven zijn voornamelijk niet van toepassing in octrooizaken. Dat neemt niet weg dat ook in dergelijke zaken de toepassing van artikel 1019h Rv dient te leiden tot veroordeling in de redelijke en evenredige kosten, tenzij de billijkheid zich daartegen verzet.

De tarieven gelden met ingang van 1 januari 2015. In dagvaardingszaken zullen de tarieven met ingang van die datum worden toegepast in lopende zaken waarin nog geen schriftelijke toelichting is gegeven. In rekestzaken worden de tarieven niet in lopende zaken toegepast.

De uitgangspunten en tarieven zullen periodiek worden geëvalueerd en zo nodig aangepast.

Indicatietarieven in cassatie

Eenvoudige zaak eiser € 15.000,-

Eenvoudige zaak verweerder € 10.000,-

Overige zaken eiser € 30.000,-

Overige zaken verweerder € 20.000,-

Voor zaken waarin Borgersbrief is geschreven: + € 2.000,-

Voor zaken waarin re- of dupliek is genomen: + € 3.000,-

Verhoging voor zaken waarin de Hoge Raad prejudiciële vragen heeft gesteld aan het Hof van Justitie van de EU: € 15.000,-

In zeer eenvoudige, niet bewerkelijke zaken bedraagt het indicatietarief € 5.000,- voor eiser en € 3.000,- voor verweerder, zonder opslag voor re- of dupliek en/of een Borgersbrief.

Uitgangspunten

1. Toepassingsgebied
Het toepassingsgebied van de indicatietarieven wordt als volgt afgebakend.
 - a. De tarieven worden toegepast in procedures waarop artikel 1019 Rv van toepassing is (de IE-grondslag).
 - b. In geval van een gemengde grondslag (bijvoorbeeld merkinbreuk en misleidende reclame) volgt een kostenveroordeling met toepassing van 1019h Rv voor de proceskosten die aan het op de IE-grondslag gebaseerde deel van de procedure moeten worden toegerekend. Voor de overige kosten wordt een evenredig deel van het liquidatietarief toegepast.
2. Desgevorderd
Artikel 1019h Rv (en dus het indicatietarief) wordt alleen toegepast indien dat uitdrukkelijk is gevorderd ten laatste bij de schriftelijke toelichting of pleidooi (vergelijk de tekst van het artikel: "desgevorderd", en HR 30 mei 2008 inz. Endstra¹).
3. Incidenteel beroep
Principale en incidentele beroepen gelden voor de toepassing van bovenstaande tarieven als afzonderlijke zaken, tenzij sprake is van een zodanige samenhang dat cumulatie niet gerechtvaardigd is.

¹ ECLI:NL:HR:2008:BC2153, NJ 2008/556.

4. **Kosten**
De indicatietarieven zijn exclusief verschotten, griffierechten en BTW. Met BTW wordt uitsluitend rekening gehouden indien een partij deze niet kan verrekenen met de eigen BTW-aangifte.
5. **Overeenstemming**
Indien partijen over de hoogte van de proceskosten overeenstemming hebben bereikt, wordt het overeengekomen bedrag geacht een lumpsum te zijn, derhalve met inbegrip van verschotten en griffierechten, alsmede - indien van toepassing - BTW, tenzij anders aangegeven. Het tussen partijen overeengekomen bedrag is in beginsel toewijsbaar.
6. **Specificatie**
Tenzij partijen over de hoogte van de proceskosten overeenstemming hebben bereikt, dient een gedetailleerde opgave te worden overgelegd van:
 - a. het (uur)tarief van de betrokken advocaten;
 - b. een overzicht dat duidelijk maakt welke tijd, welke advocaat op welke datum aan bepaalde werkzaamheden heeft besteed, waarbij de werkzaamheden voldoende concreet moeten zijn omschreven (bijvoorbeeld: opstellen dagvaarding, overleg cliënt, bestudering rechtspraak);
 - c. een specificatie van de aard en hoogte van de verschotten, alsmede - indien tevens aanspraak wordt gemaakt op vergoeding van BTW - een onderbouwing waarom BTW verschuldigd is;
 - d. indien van toepassing: een indicatie welk deel van de gevorderde kosten respectievelijk aan het principale en het incidentele beroep moet worden toegerekend; en
 - e. in geval van een gemengde grondslag: een indicatie welk deel van de gevorderde kosten moet worden toegerekend aan het deel van de procedure dat op de IE- grondslag betrekking heeft.

Ten aanzien van punten d. en e. geldt dat als partijen het eens zijn over de omvang van de respectieve aandelen in het geschil, dat als uitgangspunt zal worden gehanteerd; bij gemotiveerde betwisting of bij gebreke van een deugdelijke opgave zal een schatting worden gemaakt.

Indien een partij aanspraak maakt op een hoger bedrag dan het toepasselijke indicatietarief dient zij tevens toe te lichten waarom zij een hoger bedrag dan dat tarief redelijk en evenredig acht.
7. **Termijn van indiening**
De proceskostenopgave wordt in dagvaardingszaken gedaan bij de schriftelijke toelichting met daarin - indien daarop aanspraak wordt gemaakt - een p.m.-bedrag voor de kosten te besteden aan repliek resp. dupliek. Bij repliek of

dupliek wordt de definitieve opgave gedaan welke niet meer kan bedragen dan de in de schriftelijke toelichting gedane opgave.

Ingeval van pleidooi zenden partijen uiterlijk 24 uur voor aanvang van het pleidooi aan de Hoge Raad en wederpartij een kostenopgave toe met daarin een p.m.-bedrag voor de nog te maken kosten. Partijen hechten aan hun pleitnota de definitieve kostenopgave welke niet hoger kan zijn dan de toegestuurde opgave.

Indien een Borgersbrief wordt ingediend worden daarin de met de opstelling van die brief gemoeide kosten gespecificeerd.

In rekestzaken wordt de opgave gedaan bij verzoek-, respectievelijk verweerschrift. Indien schriftelijke of mondelinge toelichting wordt gegeven geldt het hiervoor voor dagvaardingszaken bepaalde overeenkomstig.

8. Specificatie en betwisting
 - a. Niet onderbouwd en wel bestreden
 - b. Indien de gevorderde proceskosten niet zijn onderbouwd zoals bedoeld in punt 6, en het gevorderde wordt bestreden, dan zal in beginsel ten hoogste het liquidatietarief worden toegewezen.
 - c. Niet onderbouwd en niet bestreden
 - d. Indien de gevorderde proceskosten niet zijn onderbouwd zoals bedoeld in punt 6, en het gevorderde wordt niet bestreden, dan zal in beginsel ten hoogste het indicatietarief worden toegewezen.
 - e. Wel onderbouwd en wel bestreden
 - f. Indien de gevorderde proceskosten wel zijn onderbouwd zoals bedoeld in punt 6, en het gevorderde wordt bestreden, dan zal de vordering ex artikel 1019h Rv in beginsel worden beoordeeld met inachtneming van het indicatietarief en hetgeen in deze regeling overigens is bepaald.
 - a. Wel onderbouwd en niet bestreden
 - g. Indien de gevorderde proceskosten wel zijn onderbouwd zoals bedoeld in punt 6, en het gevorderde wordt niet bestreden, dan zal de opgave die aan de vordering ex artikel 1019h Rv ten grondslag wordt gelegd, in beginsel worden gevolgd.

9. Categorie

Partijen geven ten laatste bij schriftelijke toelichting of pleidooi aan of het om een eenvoudige of een overige zaak gaat. Bij verschil van mening beslist de Hoge Raad. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- a. **De vraag of een zaak als 'eenvoudig' of als 'overig' moet worden aangemerkt, dan wel in de uitzonderingscategorie "zeer eenvoudig, niet bewerkelijk" valt, wordt voor het cassatieberoep zelfstandig beoordeeld.**

Hoe de zaak in feitelijke instanties door de rechtbank of het hof is gekwalificeerd, is daarbij dus niet maatgevend.

- b. **Voor de vraag of een zaak als 'eenvoudig' of als 'overig' moet worden aangemerkt**, wordt onder meer gelet op de omvang van het relevante feitencomplex, de grondslagen van de vorderingen, eventuele wijzigingen van eis, de omvang van het verweer (meerdere grondslagen en een groot aantal verweren zullen vaak leiden tot een complexere procedure) alsmede het aantal relevante producties. Ook kan worden getoetst of de inzet van het aantal advocaten aan een zijde gelet op de omvang en complexiteit van de zaak redelijk en evenredig is. Het financiële belang van de zaak is voor het onderscheid niet doorslaggevend.

10. Verdeling

In beginsel geldt "winner takes all" tenzij de billijkheid zich daartegen verzet.